

Reklama

Kontaktní čočky SLEVA VaseCocky.cz

Dáme vám k nákupu 100 Kč zdarma. Nakupte kontaktní čočky výhodně!

Volby reklamy ▷

Ministr školství Fiala: Bude-li zápisné, musí zůstat vysokým školám

19.5.2012 05:28

Praha /ROZHOVOR/ - Přichází mi vstříc tiše mluvící elegantní osmačtyřicátník s chlapeckou tváří. Profesor Petr Fiala je pravým opakem svého hlučného předchůdce Josefa Dobeše. Klid a rozvahu bude v křesle, do něhož zasedl jako třináctý ministr školství polistopadové české vlády, potřebovat.

Sám tvrdí, že akademickou půdu na čas opustil, neboť když se člověku něco nelíbí, má se pokusit to změnit. „Úroveň českého školství a vzdělanost národa mi opravdu leží na srdci," říká muž, jemuž není sebemenší důvod nevěřit

Deset let jste stál v čele Masarykovy univerzity. Dovedete si představit, že by některá z vašich fakult na základě stížnosti studentů na obtížnost přijímacích testů upravila výsledky a přijala víc posluchačů?

Kdyby existovaly pochybnosti o správném nastavení testů u studentů i pedagogů, určitě bychom se tím zabývali.

Pochopitelně víte, že narážím na letošní těžší verzi maturitní zkoušky z matematiky. Mnozí odborníci na testování tvrdí, že následné upravování kritérií hodnocení není v souladu s pravidly ani vyhláškou. Nebylo tím zpochybněno celé maturitní schéma?

Ne, proces validace a harmonizace je standardní, Cermat s tím počítá. Samozřejmě by bylo lepší, kdyby testy u tak závažné zkoušky byly adekvátně náročné a studenti nebyli vystaveni nepřiměřené míře stresu

Jak je možné, že Cermat, který se testováním a přípravou státní maturity zabývá mnoho let, tohle předem neověřil na nějakém odpovídajícím vzorku?

I to musí být předmětem vyhodnocení dvou ročníků státních maturit. Musíme říct, v čem se je podařilo nastavit dobře, kde jsou naopak nedostatky a jak došlo k letošní chybě.

Bude součástí té revize zamyšlení nad novelou školského zákona, kterou připravila předsedkyně školského sněmovního výboru Anna Putnová z TOP 09? Její podstatou je zkouška formou didaktického testu v jediné úrovni obtížnosti.

Návrh paní předsedkyně znám, ideální by bylo, kdyby pozice ministerstva a poslanců byla v této věci shodná. Nechci ovšem stanovisko ministerstva předjímat. Vyhodnocení průběhu maturit je teprve před námi a budoucí postup je otázkou dalších jednání.. Musíme si uvědomit, že všechny zásahy do školského systému musejí být kompetentní a vydiskutované. Jinak můžeme způsobit obrovské problémy dětem, učitelům a rodičům, což nechci. Z toho důvodu jsem pro promyšleny a obezřetný postup.

Metoda co krok to nápad jistě vzdělávacímu systému neprospívá. Na druhou stranu letošní maturita možná navždy pohřbila vyšší úroveň této zkoušky. Proto by bylo asi lepší jít slovenskou cestou a nastavit jednu úroveň s procentuálním hodnocením.

Momentálně bych považoval za neseriózní vyjadřovat se k tomu, jak budeme maturitu upravovat. V jednom vám ale dávám za pravdu. To, že k chybě došlo u vyšší úrovně zkoušky, výrazně oslabilo důvěru žáků v maturitu a jejich ochotu podstupovat obtížnější variantu. Abychom to zvrátili, museli bychom dát této úrovni smysl, tedy musela by být součástí přijímacího řízení na vysoké školy, respektive vstupenkou na ně. Proto hledejme společnou cestu, jak maturitu co nejlépe nastavit, aby plnila očekávatelné funkce.

Znáte jména pěti studentů, kteří vyšší matematiku zvládli na plný počet bodů a podle Václava Klause ml. jsou tudíž na tom o něco lépe než sám pámbůh?

Ne a i kdybych je znal, asi bych si je nepamatoval. Nicméně jejich výkon je nepochybně úctyhodný a doufám, že páni rektori, s nimiž jsem mnohokrát vedl debaty o práci s talentovanými studenty, jejich směrem patřičně zpozorní.

Přicházíte do funkce z vysokoškolského prostředí, co pro vás znamená regionální školství?

Vždy jsem si byl vědom jeho významu, nelze stavět regionální školství proti terciární sféře. Všechno je provázané. Když vysokoškolstí pedagogové žehrají na to, že se málo středoškoláků hlásí na technické a přírodovědné obory, dobře vědí, že změna musí začít na základních a středních školách. Kupříkladu Masarykova univerzita měla rozsáhlý projekt Partnerství ve vzdělávání a shodou okolností zhruba před měsícem jsem strávil celý den s padesáti řediteli středních škol, kde jsme diskutovali o řadě otázek, třeba o práci s nadanými dětmi. Ta problematika mi je blízká.

Ale asi ne až tak, abyste si na vládě dupnul a zabránil letošního poklesu platů učitelů základních a středních škol, které původně měly vzrůst.

Rozhodnutí o vázání prostředků v rozpočtové kapitole ministerstva školství padlo před mým nástupem do funkce a obávám se, že se změnit nedá. Co ale mohu udělat, je pracovat na struktuře rozpočtu pro příští rok, abychom se podobné situaci vyhnuli.

Bývalý čelný představitel VV Vít Bárta ale tvrdil, že politické špičky se dohodly na zavedení zápisného, jež by právě mělo zajistit růst učitelských platů.

Peníze mezi vysokými a ostatními školami nelze přelévát. A už vůbec ne tímto způsobem. Finanční situace vysokých škol je velmi nepříznivá. Pokud se nám povede zavést finanční spoluúcast studentů ve formě administrativního poplatku, musíme dbát na to, aby skončil na vysokých školách. Studenti by tuto částku museli dostat zpátky ve vyšší kvalitě výuky. Jiná cesta pro mne není přijatelná.

Chcete prosadit zápisné formou vyhlášky, aby se vše stihlo co nejdříve?

Nedomnívám se, že by to šlo. A i kdyby ano, jde podle mne o tak významnou věc, že by měla být schválena formou zákona. Nejdříve by mohl platit od ledna příštího roku, což je krajní termín. Nebudu ale dávat na stůl harmonogram, nejdříve o tom chci mluvit s reprezentací vysokých škol, v jejíž podporu věřím. Ono je to totiž nezbytně nutné. Je třeba přivést do systému tento typ soukromých prostředků a zápisné je nejpříjemnější forma. Částku po mně nechtějte slyšet, bez důkladné analýzy jí nelze stanovit. Pro mne je podstatné, aby jakýkoliv poplatek nezabránil lidem z ekonomických důvodů studovat.

Platili by ho všichni studenti, nebo jen prváci?

Tento typ poplatku nekopíruje náklady na studium, proto by mohl být zaveden plošně.

Má se za to, že na zápisném se vybere zhruba 1,2 miliardy korun. Co když ministr financí Miroslav Kalousek řekne, že o tuto částku dostanou vysoké školy méně ze státního rozpočtu?

Ne, tato situace nastat nemůže. Zápisné nemůže nahradit příjem vysokých škol ze státního rozpočtu. Naopak musí snížit už nyní existující deficit. Peníze, které školy dostávají na jednoho studenta, prostě dlouhodobě klesají. S tím si musíme poradit, aby nezačala klesat kvalita.

Možná vám ministr Kalousek navrhne, aby z vysokých škol odešli studenti, kteří tam nemají co dělat, a hned bude peněz dost.

Tento proces už probíhá. Při rozdělování peněz na vysoké školy hraje důležitou roli i ukazatel kvality, nezáleží jen na počtu studentů. Už delší dobu stát nefinancuje meziroční nárůst posluchačů, jejich číslo tedy držíme na stejné úrovni. Dokonce došlo k dohodě, že ještě poklesne. Dávno není pravda, že vysoké školy přijmou každého a stát to zaplatí.

Pravdou ale je, že před dvaceti lety studovalo zhruba deset procent populačního ročníku a dnes jsou to dvě třetiny.

Jde o celoevropský trend. Vysokoškolské vzdělání se z elitní stalo masovou záležitostí, ale to není nic špatného, naopak. Vzdělání je velká hodnota. Když lidé chtějí a mohou studovat, je to v pořádku. Důležité je, abychom proměně vysokoškolského vzdělání přizpůsobili metody a didaktiku výuky. Pak kvalita nemusí klesat. Dobré vysoké školy tak fungují. Elitní vzdělání se logicky posouvá do vyšší kategorie vzdělání, jako je například doktorské.

Víme ale, co od vysokoškolského vzdělání chceme? Byl jste u toho, jak se dva roky rodil a nezrodil nový zákon o VŠ.

My musíme některé změny přijmout, protože reforma je nutná. Může to být formou nového zákona nebo postupných úprav. Jde o pokročení v diferenciaci škol, jiný způsob ustanovování profesorů tak, abychom sem dostali pedagogy i studenty ze zahraničí. Musíme upravit akreditační proces a zavést vnitřní hodnocení kvality. V neposlední řadě bychom měli dospět k dohodě mezi státem a VŠ na kontraktivém financování, respektive stanovení cílů vzdělávání a způsobu jejich dlouhodobější podpory.

To vše chtěl prosadit i váš předchůdce Josef Dobeš. Asi se mu to nepovedlo, protože s akademickou obcí neuměl komunikovat. Myslíte, že vám se to podaří?

Nevim, atmosféra je hodně rozjitřená, to vidí každý. Budu se snažit vrátit do systému důvěru a reformy realizovat ve spolupráci s reprezentací vysokých škol.

Když už mluvíte o důvěře, nemohu nevzpomenout vaši alma mater, tedy Masarykovu univerzitu, která vytvořila a jako první začala používat program proti plagiátorství. To je jev oblíbený zvláště u českých politiků toužících po titulu na vizitce. Budete v tomto směru razantnější než vaši předchůdci?

Plagiátorství není bohužel jen český problém, stačí se podívat do Německa či Maďarska. Samozřejmě musí existovat nástroje, jak tyto věci odhalovat. Ale měli bychom pěstovat i odpovědnost všech lidí, kteří se na procesu získávání titulu podílejí. Podle mne nejsou podstatná administrativní opatření a silácké řeči, ale to, aby podobné věci společnost neakceptovala. Ve chvíli, kdy to bude za ostudu považovat daná vysoká škola i student, přestane se to dít. Jestli politik odstoupí nebo ne, je věc jeho odpovědnosti, ale důležitá je veřejná debata o tom, že to tak nemá být.

Vás si do funkce vybral premiér Petr Nečas. Novináři odhalili, že ředitelka jeho sekretariátu a nejbližší spolupracovnice Jana Nagyová z velké části svoji diplomovou práci opsala. Budete s ním o tom vést debatu, byť třeba nikoli veřejnou?

Tento případ neznám. S Petrem Nečasem jsem nějakou dobu spolupracoval v roli hlavního vědeckého poradce. Znam ho jako slušného člověka reprezentujícího určité ideové hodnoty, který politiku nedělá pro osobní zisk. To je pro mne podstatné, proto jsem o jeho nabídce uvažoval a nakonec ji přijal.

Příští týden začne generálka plošných testů v 5. a 9. třídách základních škol. Je to podle vás dobrý krok k tomu, abychom vždy s hrůzou nečekali na další výsledky mezinárodních srovnání PISA a TIMSS, v nichž naši žáci klesají stále hlouběji?

Pokud nám někdo říká, že v mezinárodním srovnání klesá čtenářská gramotnost českých dětí nebo se snižují jejich matematické a přírodovědné dovednosti, musíme nad tím přemýšlet - tedy proč k tomu dochází a co s tím dělat. Liberalizace školského systému byla krokem správným směrem, ale logicky s sebou přináší nutnost prověřit znalosti žáků v uzlových bodech vzdělávacího procesu. Pokud nutná úroveň nebude dosažena, bude to signál pro pedagogy, aby ji vylepšili. Z tohoto pohledu jsou testy na místě. Na druhou stranu vnímám volání odborné veřejnosti po kvalitním nastavení standardu, aby testování mělo smysl.

Abychom na základních školách rok co rok neřešili obdobu maléru s vyšší maturitou z matematiky.

Přesně tak, na tom musíme všichni pracovat a jedině pak plošné testy splní cíle, kterých chceme dosáhnout.

KDO JE PROF. PhDr. Petr Fiala, Ph.D, LL.M

- Narodil se 1. září 1964
- Vystudoval český jazyk, literaturu a dějepis na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, poté se věnoval akademické dráze na této MU, v roce 2002 byl jmenován profesorem.
- V letech 2004 – 2011 byl rektorem Masarykovy univerzity, byl předsedou České konference rektorů, loni se stal hlavním vědeckým poradcem předsedy vlády.
- Ministrem školství ho prezident republiky jmenoval 2. května 2012.
- Je autorem 14 knižních monografií a více než 200 odborných prací. Zaměřuje se na srovnávací politologii, politickou dimenzi náboženství a evropskou politiku.
- Je ženatý a má tři děti.

zpět

Další články z rubriky

Autor: Kateřina Perknerová

Blažek podal stížnost ve prospěch obviněného brněnského soudce

Praha – Ministr spravedlnosti Pavel Blažek (ODS) podal stížnost pro porušení zákona ve prospěch...

Soud odmítl stížnost Havlína proti výsledku kárného řízení

Brno – Ústavní soud (ÚS) odmítl stížnost soudce Ondřeje Havlína proti výsledku loňského kárného...

Za zneužití miminka žádá obžaloba pro Štingla devět let vězení

Brno, Libědice - Šestitýdenního kojence znásilnil a dalších dvacet malých dětí se pokusil zneužít....

Reklama

LCD Monitor: Velké slevy lcd-monitor.heur...

Chcete monitor až o 14% levněji? Porovnejte slevové akce a ušetřete!

Volby reklamy ▷